

*Wapens,
merken
en tekens*

Wapen van het geslacht Von Speicher

Hoewel het strikt genomen niets met de genealogie van het geslacht SPIJKER uit Blokzijl van doen heeft, vonden de onderzoekers het toch wel interessant de afbeelding op te nemen van een wapen, afkomstig van het waarschijnlijk Duitse geslacht VON SPEICHER hetgeen in de Nederlandse taal VAN SPIJKER betekent.

Het is een gedeeld wapen met twee gouden draken in rood en twee zwarte adelaars in goud. Het onderste gedeelte bevat in blauw een zilveren zonnewiel, terwijl in het centrum van dit alles een tweede schild in zilver is aangebracht, waarop in goud waarschijnlijk een zogenaamd huiskerk met drie sterren is aangebracht. Het geheel is afgedekt door twee zilveren borstkurassen met rood en goud eikenloof, ieder dragende een gouden kroon, waarop aan de linkerzijde twee horens met manspersoon en aan de rechterzijde een gouden draak met zilveren zonnewiel.

Wapen van Spijker en Spijkerhoff

Ook interessant is het wapen van MELCHIOR SPIJKER (SPIJKER) Bürgercapt. uit 1658, volgens Hamburgischer Wappenrolle Lorenz 1912. In noord-west Duitsland werden de graanspijkers Spiekers genoemd, hetgeen meer Nederlands klinkt.

Het is opvallend dat dit geslacht de spijker of nagel in het wapen heeft opgenomen, daar dit uiteraard niets van doen heeft met een graanspijker.

Het wapen heeft op zilveren grond twee om elkaar groeiende zwarte boomstammen, de onderste takken kaal, de stammen door een horizontaal liggende spijker aan elkaar gepind, de kruin van de bomen uitlopend van groen in het hoofd aaneen, terwijl dicht onder de kruin een zilveren vogel zit.

Dekkleeden zilver en rood.

Helmtaken: de twee bomen, de spijker en de vogel, geheel als van het schild, geplaatst tussen twee spitse koehorens, welke zijn doorsneden: rechts rood en blauw, links blauw en rood.

De spijker (nagel) werd ook gebruikt in het helmtaken van het wapen van het geslacht SPIJKERHOFF. Ook hier geen enkel verband met een graanspijker.

Huismerken of handtekens

Daar het zeer wel mogelijk is, dat het geslacht SPIJKER vroeger ook een zogenaamd huismerk heeft bezeten, wordt een korte omschrijving en een aantal afbeeldingen toegevoegd. Onder huismerken verstaat men geometrische figuren, die oorspronkelijk slechts uit rechte lijnen waren samengesteld en als herkenningstekens van personen en hun bezittingen dienden.

Sinds de 15e eeuw waren ze in gebruik, hoewel het meest in de 17e eeuw in vrijwel alle kringen, echter in het bijzonder bij de boerenstand. Het ontstaan van het huismerk zal evenwel in veel vroeger tijd moeten worden gezocht.

Het huismerk werd aan erfboerderijen gehecht; ging de plaats naar een andere bezitter over, dan placht de nieuwe heer het merk van de boerderij over te nemen.

De huismerken waren verspreid over alle landen waarin Germaanse volksstammen woonden; men vindt ze op IJsland, in Scandinavië, Denemarken, Engeland, Nederland, bijna door geheel Duitsland, de Baltische staten, in een deel van Oostenrijk en ook nog in Zwitserland.

Zoals bij de runen was een loodrechte lijn de grondtrek, waaraan horizontale of schuine lijnen werden toegevoegd. Opdat de figuren gemakkelijk in hout konden worden gesneden, in steen konden worden gebeiteld of konden worden getekend, mochten ze niet te moeilijk zijn.

Als grondvormen kan men het meest verticale figuren vinden met daarbij zeer vaak de ketelhaak of de wolfsangel. De wolfsangel bestaat uit een loodrechte lijn waaraan boven en onder, naar rechts en naar links, een schuine dwarslijn. Verder is er het zonnewiel met de verdelingen in gebieden. Een veelvuldig voorkomend teken is ook de kraaie- of kippepoot, een loodrechte lijn waaraan rechts en links onder of boven een korte lijn is gezet, als ook de Mercuriusstaf, eveneens een loodrechte lijn met een zijwaartse driehoek aan de top. Een andere vorm is de kruisvorm in verschillende uitvoeringen. De kruistekens uit de oorkonden van latere tijd, dus tegen het einde van de 18e eeuw toen het gebruik van huismerken langzamerhand ging verdwijnen, kunnen worden beschouwd als handtekening van analfabeten. Later kwamen nog andere vormen voor, zoals de driehoek, de vierhoek en de vijfhoek. Verder kwamen er gebogen lijnen bij en later vreemde toevoegsels: een letter, de beginletters van de geslachtsnamen, die men aan het oorspronkelijke huismerk verbond. De meeste handtekens hadden de betekenis van ondertekeningen van testamenten, huwelijksakten, koopcontracten enz.

Eigendomstekens vindt men aan huizen, deurposten, gevels, weerhanen, als ook op grenspalen en grensstenen, maar ook op oude grafzerken zijn nog vele zichtbaar.

Ook op preekstoelen in kerken komen huismerken voor als herinnering aan de schenkers of aan de persoon die de kansel had ingewijd.

Huismerken of handtekens

Huismerken of handtekens

